

Sähköinen osallistuminen tavoitteellisesti käyttöön maankäytön suunnittelussa – Case Sipoon kunta

*Pilvi Nummi
TkT, tutkijatohtori, Aalto-yliopisto
sähköisen osallistumisen asiantuntija, Asiantuntijat n+1 Oy*

*Motivan Puuakatemia:
Kaavoitus, maankäyttö ja käyttäjänäkökulma puurakentamiseen -webinaari
13.1.2022*

”Asukastilaisuudet peruttu”

Kaavoitus: Kansalaisilla on oikeus vaikuttaa elinympäristönsä suunnitteluun

Rajoitukset eivät saa estää kaavoitukseen osallistumista

Vuosituhanne alussa kaavoitusta koskevia oikeussääntöjä muutettiin merkittävästi. Valtion vaikuttamista kuntien kaavapäätöksiin vähennettiin, mutta sen vastapainoksi luotiin osallistumisjärjestelmä, jonka tarkoitus on turvata jokaisen osallistumismahdollisuus asioiden valmisteluun, vuorovaikutteisuus ja avoin tiedottaminen. Kaavoitukseen ryhdyttäessä on laadittava suunnitelma osallistumis- ja arviointimenetelyistä sekä kaavan vaikutusten arvioinnista.

Osallistumisjärjestelmä on toiminut hyvin. Kunnat ovat täyttäneet lain tarkoituksen järjestämällä kaavoituksen alkuvaiheessa kyseisellä alueella kouksia, joissa kaavan tarkoitusta ja pääpiirteitä on selostettu, ja asukkaille on annettu mahdollisuus esittää kysymyksiä ja mielipiteitä. Asukkaat ja asukasryhdytykset on aktivoitu vuorovaikutukseen oman elinympäristönsä kehittämiseksi.

Tämä osallistumisjärjestelmä on nyt vaarantunut. Se johtuu

koronaviruspandemian vuoksi tarpeellisista kokoontumis- ja liikkumisrajoituksista.

Yli kymmenen hengen kokoukset on kielletty. Taloyhtiö, jonka vieressä oleva puisto aiotaan ottaa rakentamiseen, ei voi kutsua koolle talon asukkaita käsittelemään asiaa. Kaupunginosayhdistys ei voi järjestää kokousta, jossa käsiteltäisiin ja otettaisiin kantaa alueella sijuvien liikenneväylän leventämiseen. Kaupunki ei järjestä kouksia. Ihmiset eivät voi ”spontaanistikaan” kokoontua, koska paikalle voi tulla yli kymmenen henkeä.

HALLITUKSEN päätöksen mukaan yli 70-vuotiaat veloitetaan pysymään karanteeniin vastaavissa olosuhteissa. Riskiryhmiin kuuluu kaikkiaan yli miljoona suomalaista. Heillä ei aina ole käytettävissään nettiyhteyttä, ja kirjastotkin ovat suljettuina. Ainoa mahdollisuus perehtyä suunnitelmaan on rikkoa hallituksen päätöstä ja kulkea kunnan kaavoitustoimiston tutustumaan asiakirjoihin

ja karttoihin.

Mielipiteensä pitäisi lain mukaan voida ilmaista kirjallisesti tai suullisesti. Viimeksi mainittu on hankalaa, kun johtavat suunnittelijat ovat yleensä kotoaan etätoissa.

Osallistumisjärjestelyjä voidaan lykätä.

Perustuslain, maankäyttö- ja rakennuslain sekä hallintolain vaatimukset kansalaisten oikeudesta vaikuttaa oman elinympäristönsä suunnitteluun ja tasapuolisesta kohtelusta eivät siis täyty. Mitä sitten pitäisi tehdä ongelman ratkaisemiseksi?

Oikeusministeriö on esittänyt väliaikaista sääntelyä, jolla muun muassa yhtiöiden ja yh-

Kansallisen ohjeistuksen mukaisesti Sipoon kunta on joutunut peruuttamaan kaikki suunnitellut asukastapahtumat toistaiseksi.

Nähtävillä oleva kaavamateriaali on MRL:n ja MRA:n mukaisesti nähtävillä asiakaspalvelu Info Nikkilässä infon aukioloaikoina ja kunnan verkkosivuilla osoitteessa [fi/asuminen_ja_ymparisto/kaavoitus](https://www.sipoon.fi/asuminen_ja_ymparisto/kaavoitus)

nähtävillä olevan kaavaluonnoksen/-ehdotuksen vuorovaikutuksessa laisia välineitä kuten videoesittelyjä, webinaareja, etätyöpajoja ja somessa työpajojen tulosten arviointeja.

iskus

Miten voisimme korvata peruuntuneet asukastilaisuudet?

Yhtäläiset osallistumismahdollisuudet turvattava eri ihmisryhmille!

Lauri Nordberg
ympäristöministeriön vanhempi hallitussihteeri (eläkkeellä),
päätehtävänä lainvalmistelu
Helsinki

Sähköinen osallistuminen monipuolistuu

Kuva Kiviruukin yleiskaavan verkkosivuilta © Espoon kaupunki

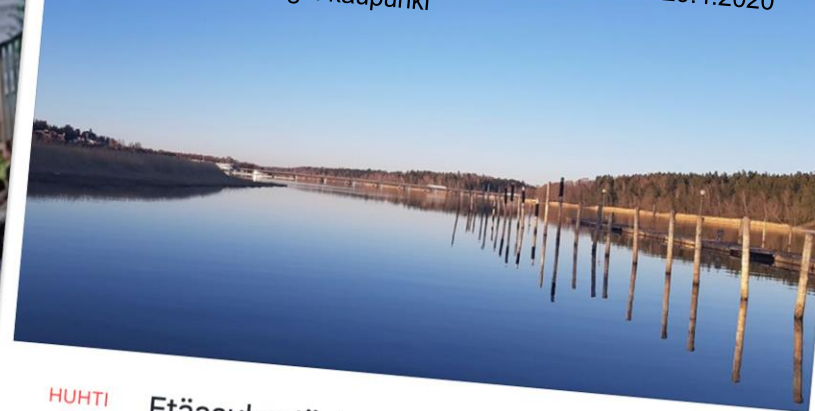

Kuva Espoon kaupungin verkkosivuilta © Espoon kaupunki

Kevät 2020 haastaa monipuolistamaan asukasosallistumista kaavoituksessa

Helsingin kaupunkiympäristön Facebook-tapahtuma 29.4.2020
© Facebook, Helsingin kaupunki

ro.Asukkailla on elinympäristöstään tietoa kaavoituksessa. Kansalaisten osallisuus

kaavoitus ei pysähdy ja että asukkailla on

in

toimintojen, kuten asuntojen, työpaikkojen, det lyhyellä ja pitkällä aikavälillä. pungille lisätuloja maankäyttösopimuksista suutta ja verotuloja monin välillisin ikkeusoloissa olisi lyhytjänteistä.

eeasta lainvoimaiseen asemakaavaan 2-5 ässä aikaikkunassa ehdimme turvata ennuslaki ei määrittele tarkasti osallisuuden

hditaan

helposti saavutettavissa. Jos asukkaalla ei ole tutustua kaava-aineistoihin asiointipisteissä tai henkilöstö opastaa tarvittaessa tietokoneen 2020 asiointipisteistä ovat avoinna Tapiola,

JÄRVENPÄÄN
YLEISKAAVA
2040

KAVAEHDOTUS NÄHTÄVILLÄ
11.3.-22.4.2020

cityofjarvenpaa • Seuraa

cityofjarvenpaa Toimiva yhdyskuntarakenne vaikuttaa, mitä tekemistä y on esimerkiksi muuttuvien sääolosuhteiden kanssa. C vai eri mieltä? Vaikuta yleiskaavaehdotukseen o https://www.jarvenpaa.fi/ O #yleiskaava #liikenne #ilmastonmuutos #hulev

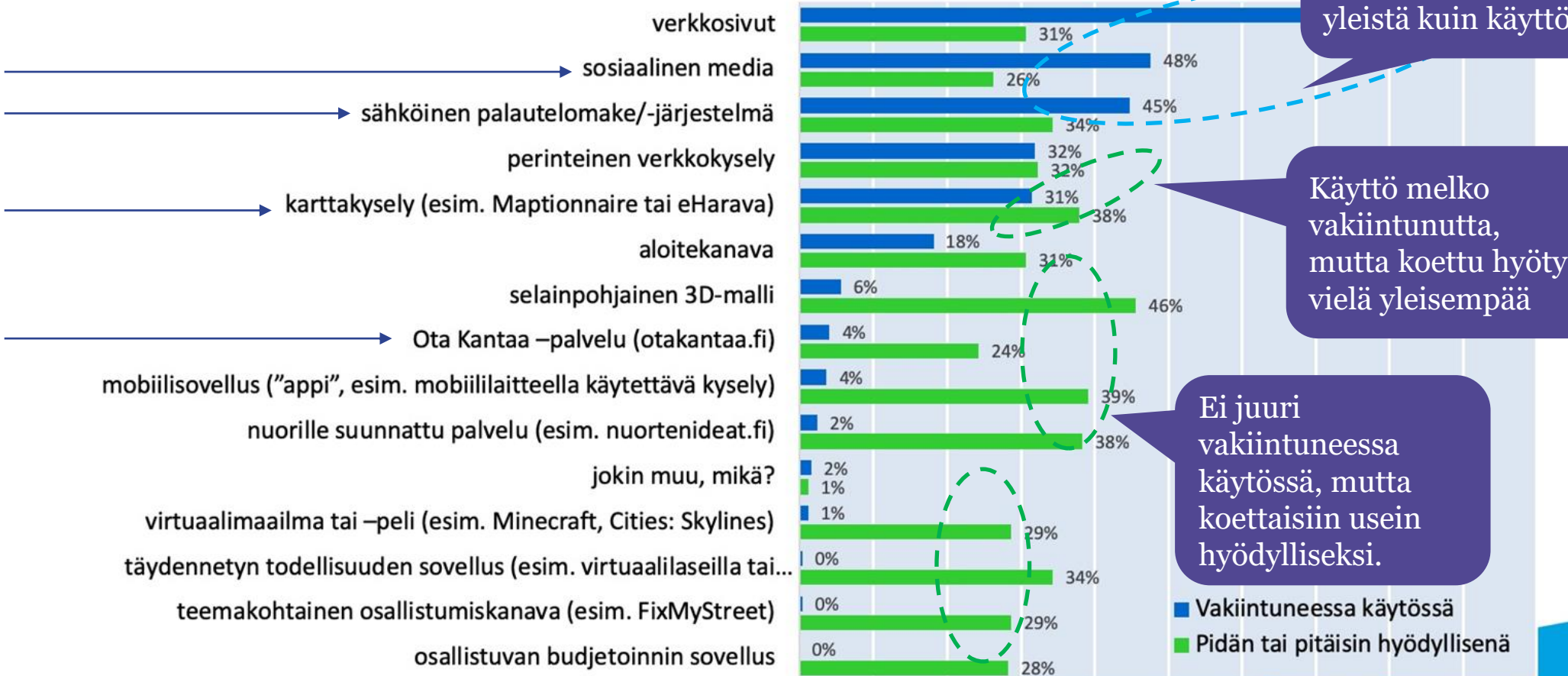
350 katselukertaa
26. MAALISKUUTA

Lisää kommentti... Julkaise

Tilanne vuonna 2018,
miltä näyttäisi nyt?

Lisäksi esittelyvideot, webinaarit,
striimaukset, etätyöpajat

Mitkä välineet ovat organisaatiossa vakiintuneessa käytössä?
Mitä välineitä pidät tai pitäisit hyödyllisinä? (kaikki vastaajat, n = 248)

Vakiintuneessa
käytössä, mutta
hyödyllisyys ei yhtä
yleistä kuin käyttö

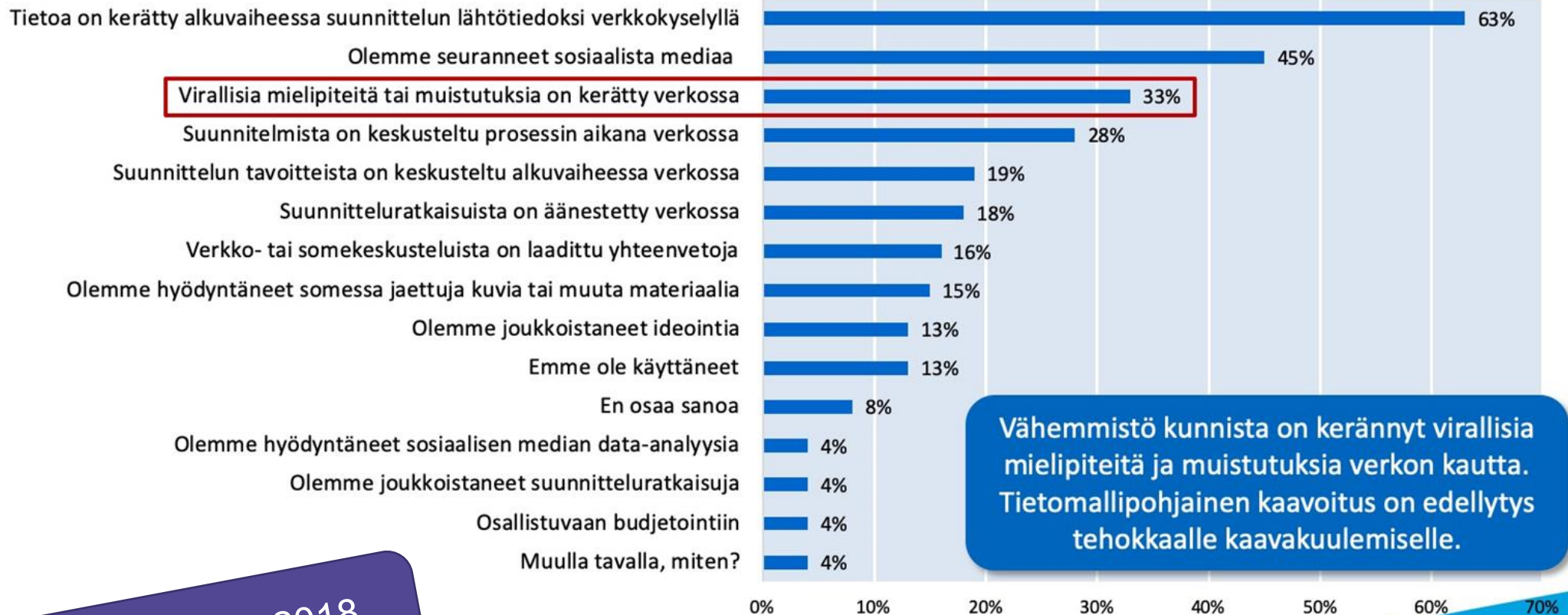
Käyttö melko
vakiintunutta,
mutta koettu hyöty
vielä yleisempää

Ei juuri
vakiintuneessa
käytössä, mutta
koettaisiin usein
hyödylliseksi.

■ Vakiintuneessa käytössä
■ Pidän tai pitäisin hyödyllisenä

Miten olette hyödyntäneet sähköisiä osallistumisvälineitä alueiden käytön suunnitteluun liittyvässä osallistumisessa ja vuorovaikutuksessa?

(organisaatio = kunta tai kaupunki, n = 203)

Vähemmistö kunnista on kerännyt virallisia mielipiteitä ja muistutuksia verkon kautta. Tietomallipohjainen kaavoitus on edellytys tehokkaalle kaavakuulemiselle.

Tilanne vuonna 2018,
miltä näyttäisi nyt?

Case Sipoo

Tavoitteellisen etäosallistumisen malli

1. Tavoitteiden sanoittaminen ja keinojen jalostaminen
2. Mahdollisten työkalujen kartoitus
3. Työpajamaisia koulutusseesioita tarpeen mukaan
4. Mallit ja ohjeet
5. Pilotointi
6. Jatkuva kehittäminen

Sähköisen osallistumisen työkalujen hyödyntäminen kaavahankkeissa siten, että kuntalaisten osallistumismahdollisuudet toteutuvat poikkeustilanteesta huolimatta.

Sanoitetaan osallistumisen tavoitteita

*”Tässä asemakaavanssa olisi mun mielestä tärkeää ensinnäkin **tavoittaa kaikki osalliset**, se, että heille menee **tieto** alueen kaavaluonnoksen nähtäviltä tulosta.”*

*”Toiseksi olisi tärkeää, että heille tulee tunne siitä, että he saavat olla vaikuttamassa **lopullisen suunnitelman sisältöön**.”*

*”Syksyllä luonnosvaiheessa olisi tarkoitus julkaista kaksi vaihtoehtoa, joista sitten tehdä mahdollisesti hybridi ehdotusvaiheeseen **asukkaiden mielipiteiden perusteella**.”*

*”Ylimoitettujen ehdotusten korjaaminen tulee aiheuttamaan **vahvoja tunteita**, koska rajoitusta tullaan pienentämään merkittävästi. Miten saisimme ihmiset **ymmärtämään ratkaisun, ja keskustelun pysymään asiallisena?**”*

Jalostetaan tavoitteita ja keinoja

Tavoite	Keino
Laaja osallistuminen	Monipuoliset menetelmät ja kanavat
Mahdollisuus vaikuttaa suunnitelmiin	Yhteiskehittäminen varhaisessa vaiheessa
Uusien ideoiden löytäminen	Joukkoistaminen
Suunnitelmien hyväksyttävyyys	Avoimuus ja läpinäkyvyys
Konfliktien hallinta	Dialogisuus ja vuorovaikutus
Viihtyisä uusi asuinalue	Alueen käyttäjien ja tulevien asukkaiden tarpeiden ymmärtäminen
Toteutuskelpoinen suunnitelma	Sidosryhmien ja toteuttajien näkökulmien ymmärtäminen

Tarkoitus	Tavoitteet	Työkalut	
Tiedottaminen	<ul style="list-style-type: none"> - Laajan yleisön ja eri osallisryhmien tavoittaminen - Ymmärrettävä viestintä 	<p>Videot Webinaarit</p>	<ul style="list-style-type: none"> - Videon tuottaminen PowerPointilla ja/tai Dreambrokerilla - Teams-webinaarit - Sosiaalinen media?
Vuorovaikutus	<ul style="list-style-type: none"> - Konfliktien hallinta - Avoimuus, läpinäkyvyys ja dialogisuus 	<p>Verkko- keskustelut</p>	<ul style="list-style-type: none"> - Otakantaa.fi - Sosiaalinen media?
Tiedonkeruu	<ul style="list-style-type: none"> - Paikallisen näkökulman vahvistaminen - Laajan yleisön mielipiteiden selvittäminen 	<p>Kyselyt</p>	<ul style="list-style-type: none"> - Maptionnaire-karttakysely
Yhteiskehittäminen	<ul style="list-style-type: none"> - Mahdollisuus vaikuttaa suunnitelmaan - Omaleimaisten ja viihtyisien alueiden kehittäminen 	<p>Etätyöpajat</p>	<ul style="list-style-type: none"> - Etätyöpajat Teamsilla
Asiointi	<ul style="list-style-type: none"> - Maanomistajien omaan tonttiin liittyvät keskustelu 	<p>Video- neuvottelut</p>	<ul style="list-style-type: none"> - Teams-kokoukset

Ota kantaa -sivusto

Tällä sivustolla voit keskustella kaavaratkaisusta kaavoittajan kanssa 29.10.-30.11.2020. Kaavoittaja vastaa kysymyksiin viikoittain. Voit myös vain tarkastella toisten esittämiä kysymyksiä kaavasta.

<https://www.otakantaa.fi/fi/hankkeet/512/>

Karttakysely

Karttakyselyyn voi merkitä kartalle sekä onnistuneita kohtia, että kehitettäviä paikkoja molemmista suunnitelmavaihtoehdoista. Karttakysely aukeaa selainikkunassa alla olevasta linkistä. Kyselyn kieleksi voi valita ruotsin vasemman alakulman valikosta.

[Linkki kyselyyn.](#)

Videoesitys kaavasta

Tällä videolla esitellään lyhyesti kaavan tavoitteet, suunnitteluperiaatteet ja suunnitelmavaihtoehdot. Tekstityksen videoon saa oikeasta alakulmasta valitsemalla.

Valmisteluvaiheen kaava-aineisto

Kuulutus 29.10.2020 (pdf)

[Kaavaluonnos yleissuunnitelmakartta vaihtoehto 1 \(pdf\)](#)
[Kaavaluonnos yleissuunnitelmakartta vaihtoehto 2 \(pdf\)](#)

[Kaavaselostus \(pdf\)](#)

Selostuksen liitteet:

1. Osallistumis- ja arviointisuunnitelma (pdf)

2. Tonttikäyttösuunnitelma (pdf)

< Kuulutukset

29.10.2020

T6 Taasjärven itäpuolen asemakaavaluonnos nähtäville

Asemakaavaluonnoksen valmisteluaineisto asetetaan nähtäville. Suunnittelulue sijaitsee Taasjärven itäpuolella, noin 1-1,5 km Söderkullan keskustasta. Kaava-alue on kooltaan noin 48 hehtaaria. Kaavatyön tarkoituksena on mahdollistaa osayleiskaavan mukaisen kokoojakadun rakentaminen, sekä uuden omakotialueen rakentaminen noin 300 - 400 asukkaalle. Samalla linjataan alueen kiinteistöjen jatkokehittämistä pientaloasumiseen.

Asemakaavaluonnos on maankäyttö- ja rakennuslain 62 § ja -asetuksen 30 § mukaisesti **nähtävillä 29.10.2020 - 30.11.2020** Sipoolfo Nikkälässä (Pohjoinen Koulutie 2), sekä Sipoolfo Söderkullassa (Amiraalintie 2) niiden aukioloaikoina. Kaavaluonnoksen valmisteluaineistoon voi tutustua myös kunnan verkkosivuilla osoitteessa www.sipoo.fi/t6.

Mahdolliset mielipiteet kaavaluonnoksesta tulee toimittaa kirjallisesti **30.11.2020 mennessä** osoitteeseen Sipoon kunta, Kirjaamo, PL 7, 04131 SIPOO tai sähköpostitse osoitteeseen kirjaamo@sipoo.fi, kirjekuoreen tai sähköpostin otsikkoon kaavahankkeen nimi.

Vuorovaikutus tullaan järjestämään koronaviruksen aiheuttaman poikkeustilanteen mahdollistamilla tavoilla. Mielipiteitä on mahdollista jättää sähköisesti karttakyselyyn-, ja Ota kantaa-sivuston kautta. Linkit molempiin löytyvät asemakaavan nettisivuilta osoitteesta www.sipoo.fi/t6.

Lisätietoja antavat kaavoittaja Pieta Kupiainen puh. 050 432 8644 sekä kaavoituspäällikkö Jarkko Lyytinen puh. 050 409 3957, sähköpostiosoite: etunimi.sukunimi@sipoo.fi.

Maankäyttöjaosto

"Virallisen" mielipiteen jättämiseen ohjeistus kunnan sivuilla.

Kaavakohtainen sähköpostilista tiedottamisen tukena.

Kaavan nettisivu kokoaa osallistumiskanavat yhteen. Lyhytosoite (sipoo.fi/t6) tärkeä viestinnässä.

Facebook-sivu toimii lähinnä tiedon jakamisessa.

otakantaa.fi

Taasjärven itäpuolen asemakaava

8

27.10.2020 | Sipoon kunta | Jaa

Osallistu hankkeeseen

Taasjärven itäpuolen asemakaava T 6

Kysy lisää hankkeesta Taasjärven itäpuolen asemakaava T 6 (8) 17 pv

Kaikki palaute huomioidaan saman arvoisena.

T6 Taasjärven itäpuolen kaavaluonnosvaihtoehdot - karttakysely

Tervetuloa antamaan mielipiteesi Taasjärven itäpuolen kaavaluonnosvaihtoehdoista. Vaihtoehto 1 on nimeltään Kyläraitti ja vaihtoehto 2 on nimeltään Harjakaiset. Vaihtoehdot eroavat toisistaan mm. tonttikatujen ja virkistysreitien sijoittelussa, sekä tonttien ja rakennuspaikkojen muotolussa. Mitoituksen osalta vaihtoehdot eivät juurikaan eroa toisistaan, vaan mahdollistavat suunnitella saman määrän rakentamista alueille.

Kysely on avoinna 29.10. - 30.11.2020.

Karttakysely täytetään nimettömästi. Karttakyselyn tuloksista julkaistaan yhteenveto ehdotusvaiheessa. Kyselyn kautta tulleet mielipiteet huomioidaan jatkosuunnittelussa.

Huomaa, että karttakysely ei korvaa virallista mielipiteen jättämistä. Mikäli haluat antaa kaavasta mielipiteen, johon laaditaan kunnan puolesta vastine, lähetä kirjallinen kannanotto Sipoon kunnan kirjaamoon viimeistään 30.11.2020 klo 16:00 osoitteella kirjaamo@sipoo.fi. Lisätietoja kaavahankkeesta löytyy osoitteesta www.sipoo.fi/t6.

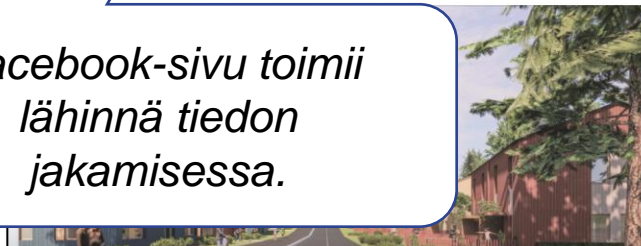
Sähköisten työkalujen saadun palautteen määrä on yllättänyt positiivisesti.

Sipoo rakentaa ja kehittää - Sibbo bygger och utvecklar

Julkaisija: Ulf Susi · 29. lokakuuta kello 9.08 ·

Hei! Oletko huomannut, että Taasjärven itäpuolen asemakaavaluonnos on asetettu tänään nähtäville? 🙌🏻👉🏻 Mielipiteesi voit jättää 30.11. mennessä Sipoon kunnan Kirjaamoon (virallinen foorumi). Vuorovaikutus järjestetään koronaviruksen aiheuttaman poikkeustilanteen mahdollistamilla tavoilla. Mielipiteitä voit jättää sähköisesti myös karttakysely- ja Ota kantaa-sivoston kautta. 📧 Lue lisää osoitteesta: <https://www.sipoo.fi/fi/kuulutukset/?a=viewItem&itemid=59339>

Hej! Har du märkt att utkastet till Detaljplan för östra Tastråk lades fram i dag? 🙌🏻👉🏻 Du kan lämna in din åsikt senast 30.11. till Sibbo kommuns registrering (officiellt forum). Växelverkan ordnas på ett sätt som är möjligt under de rådande undantagsförhållandena. Åsikter kan också lämnas in elektroniskt på kartenkäten och tjänsten dinåsikt.fi. 📧 Läs mera här: www.sipoo.fi/se/kungorelser/?a=viewItem&itemid=59340

Etäosallistumisen mallin toteuttaminen

Tavoitteiden sanoittaminen

- Kaava- ja kohderyhmäkohtaisuus

Mahdollisten työkalujen kartoitus

- Kunnan resurssit asettavat rajat

Työpajamaisia koulutussessioita tarpeen mukaan

- Videoiden tekeminen, tekstitys, julkaiseminen, karttakyselytyökalun käyttö, kyselyiden suunnittelu

Mallit ja ohjeet

- Ppt-pohja videoille/webinaareille, tekstitysohjeet

Pilotointi kaavahankkeissa

- Vaiheittain käyttöön esittelyvideot, webinaarit, karttakyselyt suunnitelmien arvioinnissa, verkkokeskustelut, FB-sivu

Työ jatkuu...

- Somesuunnitelman päivitys
- Etäosallistumisen integrointi paremmin verkkosivuille
- Vuorovaikutteisen etätyöpajan pilotointi

Kiitos!

Pilvi Nummi

pilvi.nummi@nplus1.fi
verkko-osallistuminen.fi
Twitter: @pilvinummi

